

Metodický list k lekci:

Pozor, appsták!

Vhodnost využití: 8. – 9. třída

Časová dotace: 45 – 90 minut

Lektorská náročnost: 2 z 5 (5 je nejvyšší)

Vzdělávací cíle:

- Žák si uvědomuje význam soukromí v on-line prostoru a digitální pohody
- Žák umí vyhledávat informace a tvořit závěry, které vedou k řešení jeho úlohy
- Žák rozvíjí své komunikační dovednosti a schopnost pracovat ve skupině

Ukotvení v RVP:

- EV-9-1-08 analyzuje etické aspekty různých životních situací
- ICT-9-1-01 ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

Pomůcky:

- Počítač s přístupem k internetu a dataprojektor pro promítání videa, nebo počítače (+ sluchátka), tablety / chytré telefony pro každou skupinu
- Běžné psací potřeby, pro lektora flip-chart nebo jinou vhodnou psací plochu
- Pracovní listy pro žáky dle počtu žáků (viz příloha, str. 6, 7, případně 8)

Lekce: Pozor, appsták

Lekci připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

Využití didaktické metody:

Inspirováno publikací: ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3450-7

- **Ano / ne:** Didaktická metoda, při které lektor rozdá žákům tabulku se sadou výroků a dalšími dvěma sloupečky. Žáci čtou výroky v tabulce nejprve samostatně a rozhodují se, zda jsou podle nich pravdivé či nikoliv. Svoji odpověď zapíší do sloupečku „před“. Následuje studium materiálů (zhlédnutí videa), kde zazní správné odpovědi na výroky z tabulky. Úkolem žáků je doplnit podle nově získaných informací sloupeček „po“. Následně lektor s žáky krátce diskutuje správné znění. Viz také příloha, str. 6.
- **Samostatná práce:** V rámci samostatné práce žák přebírá zodpovědnost za výsledky učebního procesu, spoléhá na vlastní síly, volí si tempo své práce a realizuje své nápady a to za účelem řešení problému nebo plnění nejrůznějších úkolů. Viz také příloha, str. 7.

Nastavení očekávání:

Nastavte očekávání žáků a předejděte nedorozuměním. Seznamte žáky s tím, že jste do dnešní výuky zvolili video a aktivitu ze série Jsem netvor. Vysvětlete, že netvor je tvor, který žije na netu. Představte žákům, že si v této lekci zvýší povědomí o tom, jakým způsobem mohou být nebezpečné aplikace, které běžně stahujeme. Oznamte, že budou sledovat video s youtuberem, pracovat ve dvojicích a diskutovat o tom, jak nás aplikace mohou připravovat o soukromí. Aby si pod tímto dokázali představit něco konkrétního, sdělte, že i aplikace pro úpravu fotek, beauty filtry nebo aplikace pro editaci videí ukrývají řadu nástrah.

Lekce: Pozor, appsták

Lekci připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

Fáze evokace (10 – 20 minut)

- Z didaktických důvodů začnete rozdělením žáků do náhodných dvojic, které spolu budou řešit úvodní úkol. Pokud je lichý počet žáků, někteří utvoří trojice.
- Pro samotnou evokaci využijte metodu Ano / Ne. Dobře žákům (už ve dvojicích / trojicích) vysvětlíte podstatu této metody (viz použité metody). Zmiňte, že výstup metody Ano / Ne není hodnocen a slouží pouze k utřídění myšlenek.
- Následně rozdejte každé dvojici / trojici pracovní listy (viz příloha, str. 6) a dejte pokyn k vypracování druhého sloupce tabulky označeném „před“. Každý žák má vlastní list, ale nabádejte je ke komunikaci, sdílení názorů atp. Buďte spíše pasivní, do činnosti nezasahujte.

Fáze uvědomění (20 – 40 minut)

- Následně pusťte žákům (ve dvojicích / trojicích) video „Pozor, appsták!“ nebo dejte pokyn, aby si toto video pustili sami. Veškerý videomateriál naleznete [ke stažení zde](#), žáky případně můžete směřovat na adresu jsemnetvor.cz do sekce pro žáky, kde je video také. Motivujte žáky, aby se svým pracovním listem pracovali i při sledování videa, které bude následovat.
- Po skončení videa dejte žákům prostor vyplnit třetí sloupec tabulky označeném „po“ a následně otevřete s žáky krátkou diskuzi, jestli některé své původní odpovědi změnili. Pokud ano, doptejte se které a z jakého důvodu.

Lekce: Pozor, appsták

Lekci připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

- Poté dejte žákům prostor pracovat s druhou částí pracovního listu (viz příloha, str. 7) a se svými mobilními telefony. Záměrem samostatné práce bude udělat si pořádek v nainstalovaných aplikacích.
- Kladte důraz na to, že nebudou při své činnosti nijak moralizováni ani poučováni. Důležitá je jejich vlastní rozvaha nad vlastním digitálním světem. Respektujte soukromí žáků, dejte jejich činnosti spíše volný průběh.
- Sdělte žákům, aby postupně zapisovali aplikace, které v telefonu mají nainstalované a odpověděli sami sobě na klíčové otázky pracovního listu. Tato činnost žáků je v lekci nejdůležitější. Poskytněte jim dostatek prostoru.
- V momentě, kdy vycítíte, že mají žáci samostatnou práci hotovou, přejděte k fázi reflexe. Nesvazujte žáky počtem rozepsaných aplikací, důležitější je hloubka jejich rozvahy.

Fáze reflexe (15 – 30 minut)

- V reflexi dále respektujte soukromí žáků, nesnažte se je nutit ke sdílení výsledků jejich rozvahy. Vysvětlete, že pořádek v aplikacích je důležitý mimo jiné proto, abychom snížili riziko, že nám v telefonu napáchají nějakou nepříjemnost a ohrozí tak naše soukromí. Vedte řízenou diskuzi v obecné rovině, která se věnuje pocitům a bezpečnosti aplikací. Využít můžete například tyto otázky:
 - Existuje vůbec nějaké on-line soukromí?
 - Co změníte na svém chování při výběru a stahování aplikací?
 - Jak si představujete sociální sítě budoucí generace?
 - Jaké nevýhody s sebou nese hlasové ovládání digitálních technologií?

Lekce: Pozor, appsták

Lekci připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

- Jakmile se diskuze vyčerpá, pozvolna celou lekci ukončete. Motivujte žáky, aby výstupy z dnešní hodiny ve svém soukromí dále zužitkovali a protřídili si aplikace v mobilním telefonu.
- Závěrem žáky nasměrujte na aktivitu Jsem netvor, kterou si mohou otevřít na adrese jemnetvor.cz. Motivujte je, že zde naleznou další tematická videa s youtubery.

Potenciální rizika

- Pokud žáci nejsou zvyklí na metody aktivního vyučování, věnujte dostatečný prostor jejich vysvětlení. V této lekci se jedná především o metodu Ano / ne a pochopení pracovního listu. Všechny metody jsou popsány v části použité metody. Je také vhodné utvořit takové dvojice / trojice, které budou vyvážené, dostatečně tolerantní a nápomocné.
- K realizaci druhé části vzdělávací aktivity, která slouží především k sebereflexi využívání aplikací potřebují žáci chytrý mobilní telefon. Pokud ho nebo aplikace žáci nepoužívají nechte je prostřednictvím metody tvůrčího psaní vytvořit úvahu na téma „Soukromí a identita na internetu“. Svou úvahu může vztáhnout k jednomu ze tří obrázků (viz příloha, str. 8).
- Zdůrazněte žákům při rozvaze nad aplikacemi, že je tato činnost jejich soukromá. Jejich soukromí také dbejte a do jejich práce příliš nezasahujte. Některé aplikace mohou být pro ně intimní atp., vyvarujte se proto moralizování a nevyžádaným radám.

Lekce: Pozor, appsták

Lekci připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

Příloha – pracovní list pro žáky:

Pozor, appsták: část 1

V tabulce najdeš tvrzení. Některá z nich jsou pravdivá, některá nepravdivá. Máš za úkol si tvrzení projít a napsat do sloupečku „názor před videem“ ano, nebo ne. Později si to můžeš upravit.

	Názor před videem	Názor po videu
Prostřednictvím webky mě někdo může sledovat, aniž o tom budu vědět.		
V oficiálních obchodech s aplikacemi jsou všechny aplikace bezpečné.		
Naprostá většina hackerských útoků cílí na konkrétního člověka nebo firmu.		
Aktualizace neslouží k odstranění bezpečnostních problémů.		
Není nutné sledovat oprávnění, která aplikace vyžaduje. Stačí si přečíst recenze.		
Právě teď možná mám v mobilu nebezpečné aplikace, o kterých nevím.		
Škodlivý program se může maskovat třeba jako MP3 nebo video.		

Lekce: Pozor, appsták

Lekci připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

Příloha – pracovní list pro žáky:

Pozor, appsták: část 2

Teď máš možnost utřídit si aplikace v mobilu tak, aby tě zbytečně neotravovaly. Často máme v mobilu aplikace, které jsme jednou vyzkoušeli, ale od té doby nám jsou k ničemu. Kvůli různým notifikacím pak můžeš být třeba nervózní atp. Zamysli se nad tím, co v mobilu máš a jestli ti aplikace více berou nebo dávají.

Název aplikace	Jak často ji využívám?	Co mi dává?	Co mi bere?	Zkusil/a bych to bez ní?

Lekce: Pozor, appsták

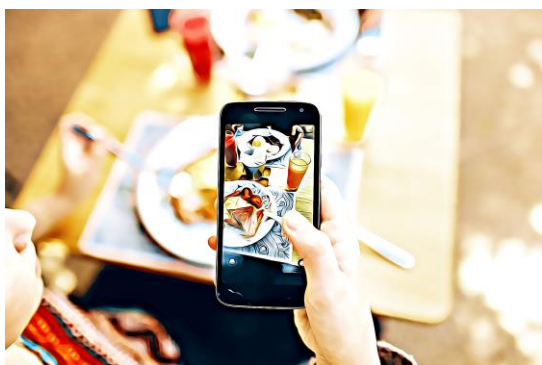
Lekci připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB

Příloha – pracovní list pro žáky:

Pozor, appsták: část 3

Pokud nemáš mobil a aplikace ti nic neříkají, určitě nezoufej. Leckdy o nic nepřicházíš a alespoň nejsi v neustálém a uměle vytvářeném stresu. Máme pro tebe jinou výzvu. Podívej se na přiložené obrázky a napiš o jednom z nich krátkou úvahu.

Téma: Soukromí a identita na internetu

Lekce: Pozor, appsták

Lekci připravili: David Kudrna & Petra Sobková,
oddělení vzdělávání NÚKIB